

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2021

USŁUGI KOMUNALNE

SPIS TREŚCI

1	Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Wałbrzych.....	2
1.1	Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Wałbrzych oraz zebranych w PSZOK w 2020 i 2021 r.	4
2	PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2021ROKU	7
3	CMENTARNICTWO.....	11
3.1	Wykorzystanie powierzchni cmentarzy.....	11
3.2	Ilość miejsc grzebalnych	12
3.3	Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach.....	13
3.4	Utrzymanie cmentarzy komunalnych na terenie Wałbrzycha	14
4	SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ.....	15
4.1	Jakość wody pitnej.....	23
4.2	Inwestycje i remonty sieci Wodociągowej	24
5	SYSTEM KANALIZACYJNY	24
5.1	Inwestycje i remonty sieci kanalizacyjnej.....	27

1 ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH

W 2021 roku ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych na terenie gminy Wałbrzych według danych przekazanych przez firmy odbierające i zbierające odpady komunalne wyniosła 37 651,60 Mg.

Całkowita ilość zebranych odpadów komunalnych w dwóch Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie miasta Wałbrzycha wyniosła 2 901,18 Mg.

Całkowita ilość zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, które zamieszkują mieszkańcy i właścicieli nieruchomości, których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne wyniosła 78,86 Mg.

Dodatkowo odebrano przeterminowane leki z aptek w ilości 2,17 Mg.

Przeliczenie wszystkich odebranych i zebranych odpadów komunalnych daje w przybliżeniu 390 kg rocznie na jednego mieszkańca. Do uzyskania wyniku została przyjęta liczba 97 466 mieszkańców, według danych z Biura Ewidencji Ludności [tut. Urzędu](#), na dzień 31.12.2021 r.

W dalszym ciągu kontynuowano model systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zakładający selektywną zbiórkę z podziałem na główne frakcje, takie jak: odpady zmieszane (pozostałe z wysegregowania innych frakcji), zmieszane odpady opakowaniowe, butelki PET, odpady opakowaniowe z papieru i tektury, odpady opakowaniowe ze szkła. W okresie od kwietnia do listopada odbierano odpady zielone. Natomiast od 1 listopada 2021 r., po powierzeniu w formie in-house Spółce gminnej MZUK Sp. z o. o. umowy na odbiór i transport odpadów komunalnych, wprowadzono dodatkowo brązowe pojemniki do selektywnej zbiórki bioodpadów (w tym trawy).

Źródło: materiały własne; Pojemnik brązowy 1100l na bioodpady

Na terenie miasta funkcjonują dwa nowoczesne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Stacyjnej oraz przy ul. Beethovena, gdzie mieszkańcy mogą oddawać odpady wielkogabarytowe, zużyte opony oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Zdjęcie 1. Źródło: materiały własne; PSZOK przy ul. Stacyjnej w Wałbrzych

Zdjęcie 2. Źródło: materiały własne; PSZOK przy ul. Stacyjnej w Wałbrzych.

Wobec powyższego w 2021 r., wzorem lat poprzednich, nie została przeprowadzona akcja zbierania odpadów wielkogabarytowych w formie wystawki, tzw akcja „Wywalamy graty z chaty”.

Utrzymane natomiast zostały kwartalne zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego bezpośrednio od mieszkańców oraz poświęteczna zbiórka choinek.

W roku 2021 gmina Wałbrzych kontynuowała współpracę z firmą MB Recycling Sp. z o. o., na mocy której na terenie miasta ustawiono 16 specjalistycznych czerwonych pojemników do zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego tzw. elektryczne śmieci. W 2021 r. zebrano w pojemnikach 31,3 Mg odpadów (z czego 82% stanowiło małe AGD, 10% duże AGD oraz 8 % baterie).

W ramach projektu „Elektryczne śmieci” na Starej Kopalni ustawiona została pasieka składająca się z 6 uli. Wszystkie ule zbudowano z wykorzystaniem materiałów recyklingowych.

Zdjęcie 3. Źródło: materiały własne; Pasieka na terenie Starej Kopalni w Wałbrzychu

1.1 ILOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI Z TERENU GMINY WAŁBRZYCH ORAZ ZEBRANYCH W PSZOK W 2020 I 2021 R.

Tabela 1. Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2020	2021	2020	2021
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	23 493,74	25 497,73	0,00	0,00
15 01 06	Pozostałe odpady opakowaniowe	3 905,00	4 200,91	0,00	0,00
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	516,25	547,54	14,64	23,46
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1 202,35	1 196,54	27,50	54,50

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2020	2021	2020	2021
15 01 07	Opakowania ze szkła	1 511,81	1 370,87	2,96	6,08
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,00	0,00	10,72	12,159
20 01 01	Papier i tektura	0,00	144,33	0,00	0,00
20 01 02	Szkło	0,00	16,70	0,00	0,00
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,00	224,40	0,00	0,00
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1 195,80	1 238,37	149,77	99,55
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz baterie niesortowane i akumulatory zawierające te baterie	0,00	0,00	0,00	0,152
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,00	0,00	0,00	0,062
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,00	0,00	79,48	105,446
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,00	0,00	0,06	10,752
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,00	0,00	1 076,92	1 614,40
16 01 03	Zużyte opony	0,00	0,00	91,50	217,675
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0,00	0,00	0,00	0,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,00	0,00	415,33	775,78
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,00	0,00	0,05	00,062
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,00	0,00	0,00	0,00

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2020	2021	2020	2021
20 03 99/20 01 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	326,14	232,01	0,00	0,00
łącznie [Mg]		32 151,09	34 669,39	1 868,93	2 920,08

W porównaniu do 2020 r. wzrosła ilość odbieranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Wzrost ten spowodowany jest ciągłym uszczelnianiem systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Nastąpił również znaczny wzrost oddawanych przez mieszkańców odpadów do PSZOK, w szczególności odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, papieru i tektury oraz tworzyw sztucznych.

Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz przypisów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2020 i 2021 r.

Tabela 2. Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Lata	Poniesione koszty funkcjonowania systemu [zł]	Przychody z opłat [zł]
2020	25 505 435,58	30 598 197,03
2021	31 476 268,12	28 500 311,36

W roku 2021 wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie pokryły kosztów ponoszonych na funkcjonowanie systemu. Zwiększone wydatki spowodowane były koniecznością jednorazowego zakupu pojemników do zbiórki odpadów komunalnych. Gmina korzystając z możliwości ustawowej, zgodnie z uchwałą Nr XLIII/494/21 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, dopłaciła do systemu kwotę 2 947 324,86 zł za rok 2021.

Zdjęcie 4. Źródło: materiały własne. Pojemniki do zbiórki odpadów komunalnych.

W dalszym ciągu na krajowym rynku brakuje odbiorców, którzy przyjmowałyby tworzywa sztuczne i makulaturę. Rośnie też ilość odpadów opakowaniowych, za które producenci do dziś nie ponoszą odpowiedzialności.

2 PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2021ROKU

W 2021 r., podobnie jak w latach ubiegłych, prowadzono intensywną edukację ekologiczną mieszkańców Wałbrzycha w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz prawidłowego z nimi postępowania.

1. W celu realizacji programu edukacji w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi złożony został wniosek do WFOŚiGW na realizację zadania pn. „**Stop Plastik**”.

Celem programu edukacyjnego było podniesienie świadomości ekologicznej dot. ograniczenia zanieczyszczania środowiska, zmniejszenia ilości odpadów (poprzez świadome zakupy), wzrostu wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania zasad przyczyniających się do ochrony środowiska, ograniczenia zakupu jednorazowego plastiku, umiejętności ponownego wykorzystania produktu, wzrostu poczucia odpowiedzialności za środowisko.

Głównym celem zajęć było uzmysłowienie, że plastik jest doskonałym wynalazkiem ułatwiającym nam życie, ale z drugiej strony tak trwałym i tak wytrzymałym, że nigdy nie zniknie, dlatego tak ważne jest należyte postępowanie z tworzywami sztucznymi. Szczególną uwagę zwrócono również na zbyt konsumpcyjny styl życia, który jest przyczyną powstawania odpadów, zachęcano do rezygnacji kupowania rzeczy, których tak naprawdę nie potrzebujemy, stawiając na ponowne użycie przedmiotów, przekazywanie, okazjonalne wypożyczanie. W toku warsztatów osiągnięto cele założone w projekcie, ale również udało się wyczulić uczestników na potrzebę ochrony środowiska naturalnego, uwrażliwić na piękno przyrody oraz ukształtować postawę szacunku dla przyrody i jej piękna. Ważnym elementem było propagowanie ekologicznego stylu życia. Uczestnicy wyrazili chęć życia zgodnie z prawami przyrody oraz konieczność prawidłowej gospodarki odpadami, takiej, która pozwoli zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowiska.

Zrealizowaniu założonych celów służyły następujące zadania edukacyjne, prowadzone w ramach programu edukacji ekologicznej:

Warsztaty ekologiczne pod hasłem "Stop plastik" przeprowadzono:

- a) w placówkach szkolnych, szkołach podstawowych (klasy II) na terenie miasta Wałbrzycha. Celem zajęć było kształtowanie postawy proekologicznej oraz krzewienie świadomości ekologicznej, dostrzeganie zagrożeń ekologicznych, dostrzeganie konieczności dbania o środowisko naturalne i kształtowania ekologicznego zachowania się wobec przyrody.
- b) w siedzibach Rad Wspólnot Samorządowych na terenie miasta Wałbrzycha w terminie od października do listopada 2021 r. Zajęcia odbyły się w formie wykładów. Ważnym elementem zajęć/warsztatów było propagowanie ekologicznego stylu życia. Uczestnicy wyrazili chęć życia zgodnie z prawami przyrody oraz konieczność prawidłowego postępowania z tworzywami sztucznymi. Uczestnicy wykonali kolorową sól do kąpieli z naturalnych składników.

Zdjęcie 5 Źródło: materiały własne. Warsztaty ekologiczne pod nazwą „Stop plastik”

2. W celu realizacji programu edukacji w zakresie zagadnień związanych z rolą pszczół w przyrodzie oraz potrzebą ochrony zapylaczy, złożony został również wniosek do WFOŚiGW na realizację zadania pn. „**Wałbrzych lubi pszczoły, pszczoły lubią Wałbrzych**”

Głównym celem zajęć było uzmysłowienie, że człowiek jest nierozdzielnie związany z przyrodą i wszelka jego działalność ma odzwierciedlenie w otaczającym nas środowisku. Dlatego istotne jest uświadamianie społeczeństwa w zakresie możliwości i sposobów jak najmniej szkodliwego funkcjonowania i korzystania z dobrodziejstw natury, uświadomienie jak ważna jest ochrona owadów zapylających, jak ważną rolę pełnią w ekosystemie.

Zrealizowaniu założonych celów służyły następujące zadania edukacyjne, prowadzone w ramach programu edukacji ekologicznej:

Warsztaty ekologiczne pod hasłem "Wałbrzych lubi pszczoły, pszczoły lubią Wałbrzych" przeprowadzono:

- w placówkach przedszkolnych oraz szkołach podstawowych (klasy 0) na terenie miasta Wałbrzycha. Zajęciami objętych było ok 1000 dzieci w 38 oddziałach przedszkolnych. Tematyka zajęć obejmowała szereg zagadnień związanych z rolą pszczół w przyrodzie oraz potrzebą ochrony zapylaczy. Celem zajęć było kształtowanie postawy proekologicznej oraz krzewienie świadomości ekologicznej, dostrzegając zagrożenia ekologiczne i konieczność dbania o środowisko naturalne i kształtowanie ekologicznego zachowania wobec przyrody. Zajęcia odbywały się po 1 godz. zegarowej i prowadzone były w miesiącach marzec, kwiecień
- w siedzibach Rad Wspólnot Samorządowych na terenie miasta Wałbrzycha. W pięciu siedzibach RWS zostały przeprowadzone warsztaty, które były przeznaczone dla dorosłych mieszkańców Wałbrzycha. Zajęcia odbywały się w formie wykładów, warsztatów kreatywnego działania. Na warsztatach poza wiedzą, uczestnicy wykonywali kule do wysiewu łąk kwietnych, składające się z mieszanki 18 gatunków dziko rosnących kwiatów, drobnoziarnistej przesianej gleby i odżywczej gliny. W toku zajęć osiągnięto cele założone w projekcie, ale również udało się wyczulić uczestników na potrzebę ochrony środowiska naturalnego, ukształtować postawę szacunku dla przyrody oraz konieczność ochrony pszczołowych poprzez stworzenie warunków sprzyjających do ich rozwoju i życia. Warsztaty trwały ok. 90 min.

3. Przeprowadzenie akcji ekologicznej polegającej na zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W roku 2021 na terenie Wałbrzycha, wzorem lat ubiegłych, uruchomiono dwa stacjonarne punkty zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz przeprowadzono indywidualne odbiory bezpośrednio z domu. Akcją zorganizowano w miesiącach: kwiecień, czerwiec, wrzesień, grudzień. W ramach akcji zorganizowane zostały stoiska dla dzieci i dorosłych, których celem było pogłębienie świadomości mieszkańców miasta Wałbrzycha nt. zasad gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnej zbiórki surowców.

Zdjęcie 6. Źródło: materiały własne. Zbiórka elektroodpadów- 2021

W roku 2021, na rok 2022 r. również został przygotowany i złożony w miesiącu marcu wniosek do WFOŚiGW. W ramach pozyskanych środków zaplanowane było podjęcie zintegrowanych działań mających na celu edukowanie mieszkańców Wałbrzycha w zakresie:

- unikania niepotrzebnych opakowań,
- dokonywania świadomych zakupów, tzn. kupowania artykułów codziennego użytku, takich jak proszek do prania czy woda mineralna w większych opakowaniach,
- ograniczenia konsumpcji, polegające na wtórnym wykorzystaniu odpadów.

3 CMENTARNICTWO

Tabela 3. Liczba cmentarzy znajdujących się na terenie gminy Wałbrzych.

Cmentarze wyznaniowe					Cmentarze Wojenne	Cmentarze Komunalne
Katolickie	Żydowskie	Protestanckie	Prawosławne	Inne	1	3
9	1	-	-	-		

3.1 WYKORZYSTANIE POWIERZCHNI CMENTARZY

Tabela 4. Wykorzystanie powierzchni cmentarzy.

L.p.	Cmentarze		pow. Ogólna [ha]	pow. wykorzystana		pow. do wykorzystania	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe		[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	ul. Moniuszki		5,1921	5,1921	100	0	0
2	ul. Żeromskiego		6,8817	6,8600	99	0,0217	1
3	ul. Cmentarna		3,9977	3,6856	90	0,3121	12
	RAZEM:		16,0715	15,7377	96	0,3338	4
4		ul. Wyszynskiego	1,4233	1,4233	100	0	0
5		ul. Wieniawskiego	0,6800	0,6800	100	0	0
6		ul. Orkana	0,8340	0,5838	70	0,2502	30
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	2,5000	1,9250	77	0,5750	23
8		ul. Pułaskiego	1,7000	1,5000	88	0,2000	12
9		ul. Piaskowa	0,6800	0,4148	61	0,2652	39
10		ul. Przemysłowa	3,2370	3,2370	100	0	0
11		ul. Poznańska	3,5543	3,0212	85	0,5331	15
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	0,4000	0,3160	79	0,0840	21
13		ul. Podgórska	0,6800	0,4216	62	0,2584	38
	RAZEM:		15,6886	13,5227	86	2,1659	14
	OGÓŁEM:		31,7601	29,2604	92	2,4997	8

3.2 ILOŚĆ MIEJSC GRZEBALNYCH

Tabela 5. Ilość miejsc grzebalnych.

L.p.	Cmentarze		Ilość miejsc grzebalnych (tradycyjnych)	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	wykorzystanych do XII 2021	do wykorzystania
1	ul. Moniuszki		13370	Miejsca odzyskane po grobach nieopłaconych oraz groby urnowe
2	ul. Żeromskiego		6965	23 – groby ziemne, oraz miejsca odzyskane po grobach nieopłaconych 35– groby urnowe, oraz miejsca odzyskane po grobach nieopłaconych 7 – grobowców urnowych rodzinnych
3	ul. Cmentarna		6893	65 – groby ziemne (przygotowano nową kwaterę) 55 – groby urnowe (przygotowano nową kwaterę) 2 grobowce głębinowe murowane
	RAZEM:		27 228	ok 300
4		ul. Wszyńskiego	brak danych	0
5		ul. Wieniawskiego	brak danych	0
6		ul. Orkana	310	190
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	6600	1400
8		ul. Pułaskiego	1924	200
9		ul. Piaskowa	5600	2500
10		ul. Przemysłowa	12867	0
11		ul. Poznańska	5100	620
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych	brak danych
		ul. Podgórska	550	250
	RAZEM:		32257*	5255*
	OGÓŁEM:		58701*	5605*

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE CMENTARZY KOMUNALNYCH:**Cmentarz przy ul. Moniuszki**

Wypełniony w 100%. Ewentualne pochówki wykonywane są na miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych, ponadto wykorzystywane są nieliczne miejsca pozwalające na usytuowanie grobów urnowych. Planowana jest budowa kolejnych kolumbariów. Na cmentarzu przy ul. Moniuszki nie ma możliwości budowy nowych kwater pod pochówki.

Cmentarz przy ul. Cmentarnej

Wypełniony w 90%. Do dyspozycji pozostaje ok. 1 % cmentarza, z czego 5% jest przygotowane pod pochówki, co wystarczy na ok. 2-3 lata, ponadto systematyczna likwidacja grobów nieopłaconych pozwala odzyskać kolejne miejsca (ok. 65 miejsc pod groby tradycyjne, 55 groby urnowe). Natomiast 5% wymaga prac ziemnych przy użyciu ciężkiego sprzętu. Po przygotowaniu tej części uzyskamy dodatkowo ok. 250 miejsc.

Cmentarz przy ul. Żeromskiego

Część cmentarza przygotowana pod pochówki wypełniona jest w 99%. Pozostałe 1% (ok. 23 miejsc pod groby ziemne i ok. 35 miejsc pod groby urnowe) wystarczy na ok. 1 rok. Do dyspozycji pozostaje 7 grobowców urnowych rodzinnych. Jednocześnie pochówki wykonywane będą w miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych. Do cmentarza przy ul. Żeromskiego należy działka nr 290/2 obecnie niezagospodarowana. Po przystosowaniu tej działki na potrzeby cmentarza uzyskamy ok. 3000-4000 miejsc w zależności od tego jak będą się kształtować proporcje pochówków tradycyjnych do urnowych.

3.3 ILOŚĆ POCHOWANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH CMENTARZACH

Tabela 6. Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach.

L.p.	Cmentarz		Ilość pochowanych 2021 rok
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	
1	ul. Moniuszki		345
2	ul. Żeromskiego		232
3	ul. Cmentarna		153
	RAZEM:		730
4		ul. Wszyńskiego	brak danych
5		ul. Wieniawskiego	brak danych
6		ul. Orkana	brak danych
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	131
8		ul. Pułaskiego	81

L.p.	Cmentarz		Ilość pochowanych
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	2021 rok
9		ul. Piaskowa	205
10		ul. Przemysłowa	220
11		ul. Poznańska	131
		ul. Podgórska	145
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych
	RAZEM:		793*
	OGÓŁEM POCHOWANYCH:		1470*

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

ILOŚĆ ZAREJESTROWANYCH AKTÓW ZGONÓW W WAŁBRZYCHU	2004*
--	-------

(* uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego)

3.4 UTRZYMANIE CMENARZY KOMUNALNYCH NA TERENIE WAŁBRZYCHA

W związku z wystąpieniem COVID-19 w 2021 r. na cmentarzach komunalnych położonych na terenie Gminy Wałbrzych zostały wprowadzone szczególne ostrożności zachowania bezpieczeństwa.

W trosce o zapewnienie bezpieczeństwa kaplice na cmentarzach komunalnych udostępniane były w zakresie na jaki pozwalały obecnie obowiązujące przepisy prawa (ilość osób uczestniczących w pochówku). Ponadto po każdym zakończonym pogrzebie kaplice były każdorazowo poddane dezynfekcji.

W Wałbrzychu administracją i utrzymaniem cmentarzy komunalnych zajmuje się Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Kolejowej 4.

Spółka świadczy kompleksowe usługi związane z utrzymaniem cmentarzy komunalnych zlokalizowanych przy:

- ul. Moniuszki,
- ul. Żeromskiego z obiektem prosektorium,
- ul. Cmentarnej

Zakres usług:

- prace porządkowe,
- prace pielęgnacyjne,
- konserwacja i naprawy,

- remonty i inwestycje,
- usługi cmentarne,
- usługi pogrzebowe (działalność komercyjna)

Tabela 7. Dochody gminy Wałbrzych z tytułu opłat cmentarnych.

ROK	DOCHÓD
2021	630 342,96 zł

Spółka upoważniona jest do pobierania opłat za świadczenia usług cmentarnych na rzecz społeczności lokalnej, w tym udostępnienie miejsc grzebalnych na terenie cmentarzy komunalnych, zachowanie grobu na dalsze lata, rezerwacja miejsca na grób, korzystanie z prosektorium i domu pogrzebowego, wjazd pojazdami na teren cmentarzy komunalnych. Dochody z tego tytułu odprowadzane są do Gminy.

4 SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ

Obszar działalności Wodociągów Wałbrzych położony jest na terenach trzech powiatów: wałbrzyskiego, kamiennogórskiego i świdnickiego. Rocznie dostarczanych jest około 7 mln m³ wody, co jest w stanie zaspokoić potrzeby 200 tys. mieszkańców. Wg danych statystycznych na dzień 31.12.2021 r. obszar działalności WPWiK Sp. z o. o. ma powierzchnię około 600 km².

Do miasta Wałbrzycha woda tłoczona jest z ujęć na terenie gmin: Marciszów, Kamienna Góra i Jedlina Zdrój położonych ponad 20 km od aglomeracji wałbrzyskiej i ujęć na terenie Unistawia Śląskiego i Rybnicy Leśnej w gminie Mieroszów położonych w odległości kilku kilometrów od Wałbrzycha. Woda ze Stacji Uzdatniania Wody w Unistawiu Śląskim dociera w górne części Wałbrzycha. Układ hydrauliczny sieci jest bardzo niekorzystny, gdyż przesył wody wymaga pokonania różnic terenu sięgających nawet 80 metrów.

Na obszarze działalności Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu źródłem zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną są zarówno wody powierzchniowe, jak i podziemne.

W tabeli zestawiono liczbę ujęć eksploatowanych przez WPWiK Sp. z o.o.

Tabela 8. Ujęcia wody dla zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną na obszarze działalności WZWiK (dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.)

Gmina	Liczba ujęć		Charakterystyczne ujęcia
	wód podziemnych	wód powierzchniowych	
Boguszów-Gorce	3	1	Potok Lesk, Stary Lesieniec
Czarny Bór	3	-	Borówno, Grzędy
Głuszycza	3	1	Łomnica
Jedlina Zdrój	3	-	Pokrzywianka – Kamięńsk, SUW Szyb Pokój

Gmina	Liczba ujęć		Charakterystyczne ujęcia
	wód podziemnych	wód powierzchniowych	
Marciszów	7	2	Marciszów Górny i Dolny
Walim	3	2	Sowi Słław, Rzeczka

Wody podziemne ujmowane są z warstw wodonośnych zbudowanych z różnorodnych skał pochodzących z okresów: czwartorzęd, kreda, trias, perm, karbon, prekamb. Stanowią one około 65% wykorzystywanych zasobów wody. Ujęcia stanowią zarówno studnie wiercone, studnie szybowe, sztolnie, ujęcia drenażowe, ujęcia szczelinowe. Najgłębsze ujęcie obsługiwane przez Wałbrzyskie Wodociągi ma około 350 m głębokości.

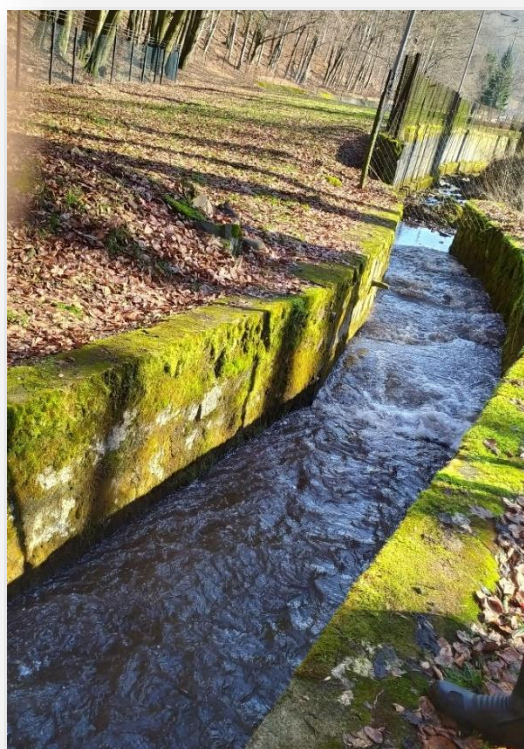

Zdjęcie 7. Ujęcie wody w Marciszowie - studnia nr 9; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.;

Zdjęcie 8. Ujęcie głębinowe wody powierzchniowej w Borównie; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Z kolei ujęcia wód powierzchniowych wykonane są jako ujęcia typu brzegowego lub typu dennego. Wszystkie eksploatowane ujęcia mają ważne pozwolenia wodnoprawne na pobór wody.

Zdjęcie 9. Ujęcie powierzchniowe w Łomnicy; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Zdjęcie 10. Piętrzenie wód powierzchniowych na ujęciu w Łomnicy; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Ponadto, źródłem zaopatrzenia w wodę m.in. mieszkańców Wałbrzycha są ujęcia zlokalizowane na terenie gminy Kamienna Góra. Są to:

- ujęcie wód podziemnych z utworów kredowo-triasowo-permskich „Gorzeszów-Jawiszów” (woda pobrana na ujęciu przesyłana jest poza teren powiatu kamiennogórskiego, do Wałbrzycha)
- ujęcie wód powierzchniowych z rzeki Bóbr w Dębrzniku (zostało wykonane w latach 70. dla potrzeb zaopatrzenia w wodę aglomeracji wałbrzyskiej oraz miejscowości położonych wzdłuż trasy przesyłowej – Boguszowa - Gorc i Czarnego Boru).

Tabela 9. Ujęcia wody o największym poborze wody (dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.)

Ujęcie	Gmina	Typ ujęcia	Dopuszczalny pobór, Q _{max d} [m ³ /d]	Uwagi
Ujęcie na rzece Bóbr	Marciszów		17 000	z rzeki Bóbr
„Marciszów Dolny”	Marciszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	14 075	czwartorzędowy poziom wodonośny

Ujęcie	Gmina	Typ ujęcia	Dopuszczalny pobór, Q _{max d} [m ³ /d]	Uwagi
„Gorzyszów-Jawiszów”	Kamienna Góra	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	11 280	kredowo-triasowo-permski poziom wodonośny
„Marciszów Górny”	Marciszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	7 100	czwartorzędowy poziom wodonośny
„Unisław Śląski”	Mieroszów	podziemne, głębinowe – studnie wiercone	4 995	karbon poziom wodonośny
„Czarny Bór”	Czarny Bór	podziemne głębinowe – studnie wiercone	3 000	czwartorzędowy poziom wodonośny
SUW Szyb Pokój	Jedlina Zdrój	podziemne – ujęcie szybowe	2 592	górnokarboński poziom wodonośny
„Ptaszków”	Kamienna Góra	podziemne, lewarowe	1 304	
„Marciszów Dolny”	Marciszów	podziemne, lewarowe	1 238	
„Głuszycza Górna”	Głuszycza	podziemne drenażowe	1 382	

Od kilku lat trwają prace związane z zagospodarowaniem potencjalnych ujęć w bliskim sąsiedztwie Wałbrzycha.

We wrześniu 2021 r. przekazano do eksploatacji nowo wybudowaną stację uzdatniania wody z ujęcia podziemnego przy ul. Włociańskiej 10d w Jedlinie – Zdroju przy dawnym szybie Pokój. SUW jest obiektem innowacyjnym - obejmuje nowoczesne i niestandardowe metody oczyszczania wód pokopalnianych dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę aglomeracji wałbrzyskiej.

Zdjęcie 11. Widok z lotu ptaka - SUW Jedlina Zdrój; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Zdjęcie 12. Filtry ciśnieniowe; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Zdjęcie 13. Filtry płuczące; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Zdjęcie 14. Zbiorniki magazynujące wodę; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania problemu związanego z podtopieniami niektórych obszarów Wałbrzycha i Jedliny – Zdroju po likwidacji zakładów górniczych, ponadto pozwoliło zwiększyć lokalną produkcję wody oraz znacznie zmniejszyć niepożądane skutki transportu wody z dalszych odległości. Woda ze SUW w Jedlinie Zdrój zaopatruje w wodę Gminę Jedlina Zdrój, Walim (Dzieńmorowice) oraz dzielnice Wałbrzycha - Rusinowa oraz Poniatów.

Zdjęcie 15. Punkt poboru wody z szybu pokopalnianego "Pokój" źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.;

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł około 18 mln zł. Na chwilę obecną przewiduje się, że z ujęcia będzie mogło korzystać około 21 tys. osób, zaś wydajność ujęcia wynosi ok. 2 500 m³/d.

Tabela 10. Sieć wodociągowa na terenie Wałbrzycha w 2021 r. (dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.)

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej ogółem wg M-06	230,2 km
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej – w % ogółu budynków mieszkalnych	98,7%

Tabela 11. Wybrane parametry zaopatrzenia Wałbrzycha w wodę w 2021 r. (dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.)

Średnia miesięczna sprzedaż wody	4 064 200 m ³ /12 = 338 683,3 m ³ /mies., w tym dla gospodarstw domowych: 249 091,7 m ³ /mies.
Średnie miesięczne zużycie wody na 1 mieszkańca.	3,1 m ³ /1 mieszkańca/miesiąc
Średnio miesięczne zużycie wody na potrzeby własne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (w tym technologiczne)	40 791,7 m ³ /miesiąc
Średnia cena za m ³ wody	6,78 zł brutto
Ilość nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w 2021 r.	Sieć wodociągowa – 32 Sieć kanalizacji sanitarnej - 44

4.1 JAKOŚĆ WODY PITNEJ

Woda dostarczana odbiorcom na terenie objętym działalnością Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji, w tym na terenie Wałbrzycha odpowiada warunkom zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294)

Prowadzona przez Wałbrzyskie Wodociągi akcja „Dobra woda z kranu” cieszy się dużą popularnością. Ma ona na celu propagowanie wśród obywateli dobrych nawyków picia wody. Mieszkańcy Wałbrzycha i okolic mogą bezpośrednio przekonać się, że wałbrzyska kranówka jest smaczna, zdrowa i bezpieczna do picia. W ubiegłym roku Wodociągi aż 26 razy wspierały różnego rodzaju imprezy okolicznościowe w Wałbrzychu – zarówno sportowej, jak i kulturalne.

Zdjęcie 16. Akcja "Dobra woda z kranu";źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Woda jest jakościowo dobra i spełnia – zarówno pod względem parametrów bakteriologicznych, organoleptycznych i chemicznych – wymagania rozporządzenia dotyczące wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Harmonogramy poboru próbek wody ustalone są zgodnie z wymogami rozporządzenia Dz. U. 2017 poz. 2294 i ustawami z nim związanymi.

Dział Analiz i Badań Laboratoryjnych WPWiK Sp. z o. o. wykonał w 2021 roku około 2808 poborów próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w tym około 36 poborów obejmujących program monitoringu jakości wody.

4.2 INWESTYCJE I REMONTY SIECI WODOCIĄGOWEJ

W 2021 roku zrealizowano następujące inwestycje dot. sieci wodociągowej:

- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Puszkina w Wałbrzychu
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Szygarskiej w Wałbrzychu
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Św. Józefa w Wałbrzychu
- Budowa stacji uzdatniania wody z ujęcia podziemnego, przy ul. Włociańskiej 10d w Jedlinie-Zdroju
- Budowa sieci wodociągowej w ul. Grzybowej – Świerkowej – Osiedle Stare w Wałbrzychu
- Przebudowa i remont odcinków sieci wodociągowej wraz z przebudową przyłączy wodociągowych ul. Dunikowskiego w Wałbrzychu
- Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami z odtworzeniem nawierzchni drogi w ul. Villardczyków w Wałbrzychu
- Budowa sieci wodociągowej wraz z odtworzeniem nawierzchni drogi ul. Świdnickiej i 11 Listopada w Wałbrzychu
- Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w rejonie ul. Orłowicza w Wałbrzychu z odtworzeniem nawierzchni – etap I
- Wykonanie odcinka wodociągu DN355 w ul. B. Chrobrego w Wałbrzychu
- Wykonanie odcinka wodociągu DN110 w ul. P. Wysockiego w Wałbrzychu
- Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni drogi przy ul. Staszica wraz z Placem przy ul. Piłsudskiego w Wałbrzychu
- Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni drogi w ul. Paderewskiego wraz z Placem Powstańców Warszawy w Wałbrzychu
- Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni w ul. 1 Maja (odcinek od ul. Św. Józefa do ul. Zachodniej) w Wałbrzychu
- Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami w ul. Niepodległości (od Sikorskiego do ul. Kaszubskiej) w Wałbrzychu

5 SYSTEM KANALIZACYJNY

System kanalizacyjny Wałbrzycha tworzą dwa oddzielne systemy, posiadające własne oczyszczalnie ścieków (poza terenem Wałbrzycha):

- 1) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Wałbrzych (bez dzielnic Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Ciernie w Świebodzicach,

Zdjęcie 17. Oczyszczalnia ścieków Ciernie – Świebodzice; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

Zdjęcie 18. Zbiornik biogazu - Oczyszczalnia Ścieków Ciernie; źródło: materiały WPWiK Sp.z o. o.

- 2) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Dzieńmorowice (dzielnice Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Dzieńmorowice.

Tabela 12. Długość sieci kanalizacyjnej Wałbrzycha w 2021 r. (dane z KPOŚK za 2021 r.)

Długość sieci kanalizacyjnej ogółem	217,1 km
Długość sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w 2021 r.	0 m
Stożenie pokrycia miasta siecią kanalizacyjną	94,8%

Tabela 13. Liczba mieszkańców, a sposób odprowadzania ścieków na terenie Wałbrzycha w 2021 r. (dane z KPOŚK za 2021 r.)

Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	94 010
Liczba mieszkańców podłączonych do sieci w 2021 r.	35
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	1138
Ilość zbiorników bezodpływowych	290
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków	27
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	7
Średnia cena za odprowadzenie do sieci kanalizacji sanitarnej m3 ścieków	8,69 zł za odbiór 1 m3 ścieków + podatek Vat 8% = 9,39 zł + odpowiednie opłaty abonamentowe dla grup odbiorców

Tabela 14. Dane dotyczące oczyszczalni Ciernie (dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.)

Oczyszczalnia CIERNIE	
Średnia przepustowość oczyszczalni (według pozwolenia wodnoprawnego)	40 000 m3/d
Maksymalna przepustowość godzinowa oczyszczalni (według pozwolenia wodnoprawnego)	4 000 m3/h
Maksymalna roczna przepustowość oczyszczalni (według pozwolenia wodnoprawnego)	14 600 000 m3/rok
Projektowana wydajność	200 000 RLM
Ilość ścieków oczyszczonych w 2021 r.	11 139 m3/rok
Ilość ścieków dopływających na oczyszczalnię - średnia	30 518 m3/d

5.1 INWESTYCJE I REMONTY SIECI KANALIZACYJNEJ

W 2021 roku zrealizowano następujące inwestycje dot. sieci kanalizacji sanitarnej:

- Remont odcinków sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dunikowskiego w Wałbrzychu
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami z odtworzeniem nawierzchni drogi w ul. Villardczyków w Wałbrzychu
- Remont kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni drogi przy ul. Staszica wraz z Placem przy ul. Piłsudskiego w Wałbrzychu
- Budowa kanalizacji sanitarnej umożliwiającej odprowadzenie ścieków sanitarnych z budynków nr 31, 33, 35 przy ul. H. Wieniawskiego w Wałbrzychu
- Renowacja studzienek/komór na sieci kanalizacji sanitarnej eksploatowanej przez WPWiK Sp. z o.o. w ul. B. Chrobrego w Wałbrzychu w obszarze działań inwestycyjnych związanych z budową obwodnicy Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej 35
- Remont kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni drogi w ul. Paderewskiego wraz z Placem Powstańców Warszawy w Wałbrzychu
- Remont sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami oraz sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni w ul. 1 Maja (odcinek od ul. Św. Józefa do ul. Zachodniej) w Wałbrzychu
- Wykonanie prac dotyczących kolektora sanitarnego przy ul. Chrobrego w Wałbrzychu
- Remont kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w ul. Niepodległości (od Sikorskiego do ul. Kaszubskiej) w Wałbrzychu